

Samfunn for alle

Nr 2 | 2023

NORSK FORBUND FOR UTVIKLINGSHEMMEDE

NFU-konferansen

Side 6

Erfaringsutvalget

Side 10

Minneord Jens Petter

Side 29

Jens-Petter

Hedvig Ekberg
Generalsekretær

Søndag 19. mars fikk vi det triste budskapet om at tidligere forbundsleder, Jens-Petter Gitlesen, var død.

Jeg husker veldig godt da jeg først ble kjent med Jens-Petter. Det må ha vært i 2007 da han startet sin «karriere» i NFU. Jeg hadde da jobbet noen år som juridisk rådgiver, og jeg må si at jeg syns det kunne ta mye tid å snakke med ham fordi han hadde en del tanker om hvordan han trodde jussen var, og så ville han ikke helt akseptere det jeg sa. Blant annet var han, som mange andre, helt sikker på at en person med utviklingshemning ville ha rett på en kommunal leilighet. Han syns også det var vanskelig å forstå hvorfor konvensjoner og menneskerettigheter var viktig når vi hadde norsk lov. Det tok flere og lange samtaler for å overbevise ham om at det var forskjell på hva en person har rett på og hva kommunen er pliktig til, og at stort sett det meste vi jobber med handler om menneskerettigheter.

Men når han fikk øynene opp for regelverket og menneskerettigheter, var det ingenting som kunne stoppe ham. Han fikk så godt tak på temaet at det endte med at han ble tildelt en menneskerettighetspris for det arbeidet han gjorde.

I hans utrettelige arbeid for å sikre menneskerettigheter, likestilling og ikke diskriminering for mennesker med utviklingshemning, er det spesielt to kvalifikasjoner NFU vil savne fremover, og det er hans strategiske tekning og skarpe penn.

Han tenkte gjennom og kom så med sine strategiske vurderinger for hvordan vi best skulle nå frem til de som hadde makten til å gjøre endringer og forbedringer. Når han hadde lagt strategien, brukte han sine skriveferdigheter for å få innholdet i strategiene gjennomført.

Etter at Jens-Petter sluttet som forbundsleder, fortsatte han som seniorrådgiver i NFU. Han fortsatte å engasjere seg i arbeidet helt til bare noen uker før han døde.

Han vil bli dypt savnet.

Samfunn for alle

Medlemsblad for Norsk Forbund for Utviklingshemmede

Fem utgivelser per år

Årsabonnement: 400 kroner
ISSN: 0803-5105

Ansvarlig redaktør:

Tom Tvedt
tom.tvedt@nfunorge.org

Redaktør:

Niclas Tokerud
niclas@nfunorge.org

Korrektur:

Ann-Elisabeth Grønhaug og
Helene T. Strøm-Rasmussen

Adresse:

Samfunn for Alle,
NFU Postboks 8954
Youngstorget
0028 Oslo

Sentralbord: 22 39 60 50

E-post: post@nfunorge.org
www.nfunorge.org
www.facebook.com/NFU Norge

Annonseakvisitør:

Salgs Forum AS
Tlf: 915 90 578
E-post: post@salgs-forum.no
www.salgs-forum.no

Forsidebilde: Olav Helland

Design og layout: ogLilleby.no
Trykk: Ålgård Offset AS

Utgivelse 3, 2023 kommer uke 18

Frist for saker: 31. mai

Annonsefrist: 31. mai

Innhold

- 2** Fra generalsekretæren
- 4** Leder: Vi må aldri miste målet
- 6** Vellykket NFU-konferanse
- 9** Verktøykasse kommune- og fylkestingsvalget
- 10** Erfaringsutvalget
- 15** BankID
- 16** Vett på nett i Inderøy
- 18** Temakvelder i NFU Tjelsund
- 21** Har du husket likepersonsrapportering?
- 22** Idrettsglede for alle
- 26** Nytt fra administrasjonen
- 28** Minneord
- 30** Internasjonalt
- 34** Veien til bedre boforhold
- 37** Møte med statsråd Brenna
- 38** Stortingsmelding 8
- 40** SAFO til Arendalsuka
- 42** Sommerleir i Selbu
- 43** Arbeidsgruppe for sammensatte funksjonshemninger

Vi må aldri miste målet

Tom Tvedt
Forbundsleder

Gode venner. Vi har som organisasjon med jevne mellomrom forsøkt å gi våre medlemmer en tydeligere stemme. Det er nemlig mange som har etterspurt at meningene til de som har drakten på kommer tydeligere frem. Ja, selv fra Stortingets talerstol i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om menneskerettigheter for personer med utviklingshemning, ble dette etterlyst. Vi som organisasjon med fokus på menneskerettigheter må aldri miste målet for øyet – nemlig like rettigheter for alle.

Erfaringsutvalget

Gjennom en god og lang prosess i hele vår organisasjon klarte vi å etablere vårt nye utvalg for å sikre medvirkning. Erfaringsutvalget, et navn bestemt av utvalget selv, har nå en representant fra hvert fylke – noe som gir oss representasjon og en stemme fra hele landet – akkurat slik vi skal være.

Henriette og Thea er valgt som leder og nestleder, demokratisk av utvalget selv, og utvalget hadde sitt første møte i februar.

Utvalget skal være selvstendig og rådgivende overfor landsstyret, NFUs sentralorganisasjon og ikke minst til fylkes- og lokallag. Vi har som organisasjon et mål om «Ingenting om meg, uten meg». NFU skal være den samlende kraften for de som har en utviklingshemning i Norge. Nå er det opp til oss som organisasjon å bidra til at vi lykkes sammen.

Stortingsmeldingen

Stortinget har nå behandlet meldingen om menneskerettigheter for personer med utviklingshemning. Samtidig som vi skal være glade for at man endelig fikk på plass en stortingsmelding for vårt felt, skal vi være ærlige på at den ikke svarer til våre forvent-

ninger. Den tar et skritt i riktig retning på noen områder, som stortingets flertallsvedtak rundt tilrettelagt arbeid, men på alt for mange områder står man stille.

Vi lover å fortsette å pushe regjeringen på å følge opp det som nå er vedtatt, og å fortsette jobben med å få regjering og stortinget til å vedta politikk og lovverk som forbedrer menneskerettighetene til personer med utviklingshemning.

CRPD i norsk lov

Neste store milepæl blir ekspertutvalgets arbeid med inkorporering av CRPD i norsk lov. NFU har allerede vært i ett møte for å gi våre innspill. Ved hver anledning løfter vi frem viktigheten av at CRPD blir inkorporert i menneskerettighetsloven, på lik linje med kvinnekonvensjonen og barnekonvensjonen.

Når utvalget leverer sin utredning innen utgangen av 2023 bør det ligge en innstilling der som er enige med oss. Vi kommer uansett til å kjempe for vår sak ovenfor myndigheter, partier og enkeltpolitikere. Våre menneskerettigheter hører tross alt hjemme i samme lovverk som andre menneskeretter.

Jens Petter Gitlesen

Jeg vil avslutte med noen ord om Jens Petter. I mange år var det Jens Petter Gitlesen som skrev denne lederen. Han bidro sterkt i utformingen også etter at han gikk av som forbundsleder i 2021. Nå kan jeg ikke lenge lene meg på hans skarpe penn. Men han er med meg i tankene i det jeg skal skrive min første leder uten hans hjelp, og han vil for alltid være med i den videre kampen som ligger foran oss.

Hvil i fred, Jens Petter.

Det er ikke det samme hvilken BPA-leverandør du velger

Det er forskjell på BPA-leverandører. På samme måte som det ikke er likegyldig hvem som er assistent for barnet ditt, er det heller ikke likegyldig hvilken BPA-leverandør du har. Noen leverandører er bedre på BPA for barnefamilier enn andre.

I Mio er vi gode på familier. Først og fremst fordi mange av oss som jobber her selv er foreldre og BPA-arbeidsledere for barn med funksjonsnedsettelse; Vi forstår hva du som forelder står i og hvilke utfordringer du og barnet ditt må takle. Vi har vært der selv.

Derfor er systemene, arbeidsleder-verktøyene, opplæringen og rutineene våre satt opp med utgangspunkt i at det skal være så enkelt som mulig for deg å være arbeidsleder for barnet ditt.

Mio BPA er en av Norges største leverandører av brukerstyrt personlig assistanse. Vi leverer et bredt spekter av tjenester til personer med både fysiske og kognitive funksjonsnedsettelse i mer enn 120 norske kommuner, og har erfaring med BPA både til barn, ungdom, voksne og eldre.

**Vil du vite mer?
Ring oss på 40 05 40 07,
eller besøk oss på mio.no/bpa**

Vellykket NFU-konferanse

Det ble en vellykket NFU-konferanse 15. mars. 180 deltagere, blant dem Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen og Arbeids- og sosialminister Marte Mjøs Persen. Vi ble loset trygt gjennom programmet av erfaringsutvalgets leder og nestleder, Henriette Hvarnes Hansen og Thea Kanutte Åmelfot.

TEKST: Niclas Tokerud

FOTO: Olav Helland

– **D**et å ha muligheten til å delta i arbeidslivet slik du selv ønsker, det er *enormt* viktig, sa Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen på konferansen. Hun la i sitt innlegg vekt på viktigheten av at alle skal kunne delta på alle samfunnsområder og på alle arenaer.

– Vi politikere må da sørge for at man faktisk *kan* leve like liv. Og sikre menneskerettighetene til alle her i landet. Og det høres jo helt selvfølgelig ut at alle skal få lov til å leve det livet de ønsker, og at alle skal få lov til å delta og at alle skal få sine menneskerettigheter ivaretatt, men er det sånn i dag? Nei, det er ikke det, sa ministeren.

Hun erkjente at arbeidet med å få menneskerettighetene til mennesker med utviklingshemning ivaretatt har stått stille altfor lenge, og det har ikke blitt gjort nok. – Men vi skal prøve å snu det, sa Trettebergstuen.

Lansering av lettlest stortingsmelding

Det er Kultur- og likestillingsdepartementet som har hatt ansvaret for å utarbeide «Stortingsmelding 8: Menneskerettig-

heter for personer med utviklingshemning – Det handler om å bli hørt og sett». NFU har ventet på denne stortingsmeldingen lenge, og er glade for at den endelig kom. Derfor ble også årets NFU-konferanse viet til stortingsmeldingen.

Kulturministeren benyttet også konferansen til å lansere stortingsmeldingen i en lettlest versjon. – Et så viktig dokument må jo være lett tilgjengelig. Hva er ellers vitsen? Alle skal kunne lese viktige dokumenter og sette seg inn i politikk. Det handler om tilgang til demokratiet vårt, rett og slett, sa Trettebergstuen.

Hun benyttet også anledningen til å rose NFU for bidragene med å få på plass stortingsmeldingen. – Organisasjoner som NFU har vært helt avgjørende i arbeidet med stortingsmeldinga. Dere har kommet med enormt gode innspill, og dere har ikke minst vært gode på å pushe oss fremover når dere synes det har gått litt tregt. Tusen takk for det, og fortsett med det, sa ministeren.

Trettebergstuen benyttet også anledningen til å snakke om statusen for ytringsfriheten til mennesker med utviklingshemning. Ytringsfrihetskommisjonen la i august i fjor

KULTURMINISTEREN la frem stortingsmeldingen i Lettlest-versjon.

frem sin rapport om hvordan det står til med ytringsfriheten i Norge.

- Det jeg syns er av det mest interessante, mest bekymringsfulle men også derfor det viktigste, er at det er alt for mange ting som nettopp begrenser ytringsfriheten til folk med funksjonsnedsettelse, sa kulturministeren.

Hun trakk frem at veldig mange ikke bare blir møtt av fysiske hindre for å delta, men også med fordommer, hets og dårlige holdninger.

- Det holder folk utafør. Selvfølgelig gjør det det. Dette skal vi ta tak i. Det er et grunnleggende demokratisk prinsipp at alle kan, og skal ha mulighet, til å delta og uttale seg i saker som angår seg selv. At dere har tilgang til å delta, og at dere ikke blir møtt med hets når dere ytrer dere. Ikke minst at dere blir aktivt invitert inn på den politiske arenaen og i den politiske debatten, sånn skal det være. Men sånn er det altså ikke i dag, sa hun.

Avslutningsvis svarte Trettebergstuen på en utfordring fra forbundsleder Tom Tvedt om inkorporering av CRPD i menneskerettighetsloven.

ARBEIDSMINISTEREN sa det var et privilegium å få møte så mange flinke mennesker som brenner for et arbeidsliv med plass til alle.

- Det høres jo veldig kjedelig ut den setningen, «Inkorporering av CRPD», men det er så innmari viktig. Det handler rett og slett om at FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med utviklingshemning og funksjonsnedsettelse, den skal bli til norsk lov. Det har lenge vært et krav fra NFU, og vi vil levere på det, avsluttet kultur- og likestillingsministeren.

Arbeid på dagsorden

NFU samarbeidet med Fagforbundet, Fellesforbundet, FO og ASVL om å arrangere NFU-konferansen, og arbeid var med det en viktig del av konferansen. Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen hadde også tatt turen til konferansen.

- Som arbeids- og inkluderingsminister er det et privilegium å få møte mange flinke mennesker som brenner for det samme som meg. Nemlig å være med og forme et arbeidsliv der det er plass til alle, innledet hun sitt innlegg med.

- Alt for mye begrenser ytringsfriheten til folk med funksjonsnedsettelse.

GOD STEMNING når hele gjengen er samlet.

Arbeidsministeren trakk frem forpliktelsen Norge har gjennom CRPD til å virkeliggjøre retten til arbeid for personer med nedsatt funksjonsevne, og viktigheten av arbeid for folks helse og velvære.

- Vi vet at alle mennesker har behov for å utfolde seg og delta i meningsfull aktivitet. De aller fleste har behov for trygghet og sosial tilhørighet i livene sine. Arbeid gir oss langt mer enn lønn; Det gir et fast holdepunkt i livet, en arena for mestring og utvikling. Arbeid til alle er derfor viktig for denne regjeringen, sa Persen under NFU-konferansen.

Norge er et land hvor de fleste er i arbeid. Men det er fremdeles mange som opplever ikke å få muligheten til å delta i arbeidslivet. Statistiske anslag viser at sysselsettingsandelen (hvor mange som er i jobb) blant mennesker med utviklingshemning ligger i underkant av en fjerdedel. Det betyr at tre av fire ikke jobber.

- Faktum er altså at mange personer med utviklingshemning, som både kan og vil jobbe, mangler et jobbtilbud i dag, sa Persen, og trakk frem at politikerne har et stort ansvar her.

Hun lovet å gjøre det enklere å delta i opplæring og kompetanseheving, at det skal bli lettere å kombinere trygd med arbeid og at VTA-tiltak (varig tilrettelagt arbeid) skal videreutvikles og styrkes, hvor hun pekte på at VTA er styrket med 250 plasser i budsjettet for 2023.

Avslutningsvis pekte arbeidsministeren på at veien mot et mer inkluderende samfunn ikke er en sprint, men en maraton.

- Kanskje en ultramaraton. Et krevende løp med mange motbakker. Det tar tid å flytte tunge samfunnsstrukturer. Det tar tid å forandre. Vi må fortsette å jobbe kontinuerlig for et varmere og mer inkluderende samfunn. Og ser vi oss litt lenger tilbake, så ser vi et samfunn vi ikke ønsker oss tilbake til. Måten personer med utviklingshemning er blitt behandlet i store deler av historien er uverdigg og uakseptabel, også langt inn i etterkrigstiden i vårt eget land. Dette må vi også ha med oss når vi staker ut kursen videre. For det handler aller mest om menneskeverd. Og at alle skal ha mulighet til å leve gode liv, avsluttet Persen. ■

Gjør deg klar for kommune- og fylkestingsvalg!

11. september er det kommune- og fylkestingsvalg i Norge. NFU vil sikre at alle er klare til å delta i demokratiet, både gjennom kursheftet «Kommunevalg», nettstedet «jegvilstemme.no» og en egen verktøykasse til lokal- og fylkeslag om hvordan de kan løfte NFU-saker inn i valgkampen.

Kursheftet «Kommunevalg» og nettsiden «Jeg vil stemme»

Kursheftet tar opp noen av de viktigste prinsippene og retningslinjene for hvordan kommunene blir styrt gjennom kommunestyre og kommunevalg. I tillegg blir det lagt vekt på hvordan et kommunevalg blir gjennomført, og hvordan den enkelte kan delta.

Kursheftet ble revidert i 2019, som en del av prosjektet «Jeg vil stemme», der NFU sammen med Signo Vivo og Karde AS har utviklet en nettside med lettlest informasjon om demokrati, valg og politiske partier i Norge, se <https://jegvilstemme.no/>

Kursheftet, utarbeidet med støtte fra Valgdirektoratet, er et godt bidrag til kursvirksomhet for å sikre at flere kan ta gjennomtenkte valg og delta i demokratiet.

I kursheftet finner du blant annet:

- Kursopplegg for fem samlinger
- Kort informasjon om kommune og kommunevalg
- Ord og uttrykk som blir brukt i politisk sammenheng
- Dette sier partiene om seg selv - hentet fra internett
- Adresser, e-postadresser og telefonnummer til forskjellige partier

Kursheftet finner du på NFUs nettsider.

«Verktøykassen»

«Verktøykassen» er ment å være en støtte til lokal- og fylkesledene og skape en felles forståelse for våre valgsaker og budskap. Verktøykassen skal tilrettelegge for økt aktivitet, og være et hjelpemiddel for å løfte våre saker i valgkampen, og i tiden etter valget. Vi ønsker at NFU gjennomfører en valgkamp med gode politiske gjennomslag.

I verktøykassen kan du lese om:

- NFUs strategi og mål for valgkampen
- Presentasjon av våre hovedsaker
- Hvordan mobilisere støtte
- Tips til lokale valgkampaktiviteter
- Brevmal til kandidater
- Innspill og argumentasjon til leserinnlegg og kronikker
- Tips og råd om bruk av sosiale medier
- Argumentasjonsflak

Verktøykassen er utsendt til alle lokal- og fylkeslagene.

Erfaringsutvalget i NFU

NFU har, som nevnt i forrige Samfunn for Alle, etablert et eget erfaringsutvalg. Her sikrer vi at stemmene til de som sitter med egne erfaringer rundt det å leve med en utviklingshemning blir hørt.

Hvert fylke har sin representant inn i Erfaringsutvalget, i tillegg deltar Marius Zahl fra landsstyret. Utvalget er godt i gang med sitt arbeid, og har avholdt to møter så langt. De har deltatt på NFU-konferansen, bidratt med innspill til «Stortingsmelding 8: Menneskerettar for personar med utviklingshemning – Det handlar om å bli høyrst og sett», og leder Henriette har vært med i møte med statsråd Ola Borten Moe for å løfte viktigheten av å sikre et tilbud om høyere utdanning for mennesker med utviklingshemning.

TEKST: Helene T. Strøm-Rasmussen og Niclas Tokerud

FOTO: Helene T. Strøm-Rasmussen

Henriette Hvarnes Hansen | Vestfold og Telemark fylkeslag (Vara: Camilla Melvoll Berntsen)

Hvor bor du? Larvik.

Har du jobb? Ja, jeg jobber på Meny. Der er jeg ansvarlig for melkekjøla og sitter i kassa.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Være med venner.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Jeg vil at alle som vil jobbe skal få lov til det, og at alle skal få velge hvor man vil bo.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Vi må først bli kjent og skape tillit sånn at alle blir trygge og kan si det de vil. Etterpå skal vi snakke med viktige politikere.

Thea Kanutte Åmelfot | Møre og Romsdal fylkeslag

Hvor bor du? Volda.

Har du jobb? Ja, i Øyra barnehage. Eg er knyttet til 4-åringane. Det er slitsomt.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Eg er veldig aktiv. Eg likar fotball, volleyball, langrenn, slalåm, toppturer, bade, sykle og spinning!

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Eg vil at HVPU-reforma skal endrast slik at alle som vil flytte i omsorgsbolig skal få lov til det. Kommunane må få meir pengar til tjenestene for utviklingshemmede og fleire vernepleiarar.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Eg synast vi skal jobbe med å endre HVPU-reforma.

Synne Waage | Vestland fylkeslag

Hvor bor du? Austevoll, litt syd for Bergen.

Har du jobb? Eg jobber i barnehage på en avdeling med 20 barn og 4 andre voksne. Det er veldig kjekt og spennende. Det er veldig kjekt å sjå barn i utvikling.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Spele fotball, svømme, henge med venner og familie, vere der ting skjer, sjå på tv og slappe av. Henger masse med Kristina.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Arbeid og utdanning. Alle må få lov til å velge den skolen, den utdanningen og den jobben de vil.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Vi må jobbe med å bli synlige og lytte til NFU og ta råd til etterretning.

Jan-Geir Johansen | Troms fylkeslag

Hvor bor du? På Senja.

Har du jobb? Jeg jobber med plast hos Mitra AS.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Å være med NFU og hogge ved.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Rettigheter, bolig og jobb.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Jeg vil vi skal jobbe med temaene skole, jobb og bolig og at vi må gjøre sånn at vi blir hørt.

John Christian Tvester | Viken fylkeslag

Hvor bor du? Torp i Fredrikstad.

Har du jobb? Jeg går på yrkesfaglig fordypning (YFF).

Hva liker du å gjøre på fritiden? Holde på med lego, nettbrett, skrive, tegne, se på TV, shoppe, være sosial, svømming og går tur.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? At man skal kunne ha en jobb som man liker og at samfunnet skal være for alle.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Det synes jeg var vanskelig å svare på.

Emil A. Bjørnstad | Innlandet fylkeslag (Vara: Elin Sæthre)

Hvor bor du? Elverum.

Har du jobb? Ja, på vedsentralen.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Spille håndball, være frivillig og hjelpe til.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? At alle skal bli behandlet likt og rettferdig.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Det er viktig med god kommunikasjon mellom oss i utvalget. Vi må jobbe med å innfri de unges ønsker og behov.

John Cesar Svineng Johnsen | Finnmark fylkeslag

Hvor bor du? Alta.

Har du jobb? Ja, på Aksis pluss, vaskeri og matstasjon.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Spille fotball, gå toppturer, svømming og skirenn.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? At man skal jobbe hvor man vil og bo der man vil.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Vi skal jobbe for at flere får det bedre, en jobb og et sted å bo, og så skal vi snakke med politikere i Oslo, på Stortinget og i Finnmark.

Sunniva Langemyr | Agder fylkeslag (Vara for Jan Atle Gjesdal)

Hvor bor du? Borhaug.

Har du jobb? Jeg jobber på en tilrettelagt arbeidsplass i Lyngdal.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Synge i kor, trene og snakke i telefon.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Ønsket mitt er at de som er i en flytteprosess får mer hjelp og at brukerne blir invitert mer ut på forskjellige aktiviteter. Barn og ungdom med spesielle behov har de samme rettighetene og er verdt like mye som alle andre. Det burde være arbeid og aktivitet for alle.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? At kommunene og NFU jobber mer sammen.

Siri Behrens Måsøval | Trøndelag fylkeslag

Hvor bor du? Trondheim.

Har du jobb? Jeg jobber på en kantine som heter Teknobyen

Hva liker du å gjøre på fritiden? Være med venner og kjæresten min, gå på kortbane (skøyter), svømme, gå på shopping og gå på café.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Utdanning, bosituasjonen og rettigheter generelt.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Jeg vil vi skal jobbe for mer utdanning etter videregående skole, og komme med forslag til tiltak for å få mindre utskifting av ansatte.

Ann-Elin Mikkelsen | Rogaland fylkeslag (Vara: Johannes Tveitnes)

Hvor bor du? Frakkagjerd ved Haugesund.

Har du jobb? Jeg jobber som kjøkkenassistent på Aksdaltunet aktivitet- og omsorgssenter.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Spille fotball og håndball, brodere, strikke og være med venner.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? At alle får jobb og bolig.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Først må me bli trygge på hverandre, så kan me gjøre utvalget mer kjent og jobbe opp mot Stortinget.

Mia Johansen | Nordland fylkeslag

Hvor bor du? Bodø.

Har du jobb? Jeg jobber som helsefagarbeider på et dagsenter for eldre, et flott dagtilbud. Jeg har verdens beste jobb. Det er en varig tilrettelagt jobb.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Jeg er veldig glad i å trene. Jeg går på tilrettelagt håndball og turning. På turninga er jeg også hjelpetrener. Og så går jeg på dans. I 2015 var vi med på Norske Talenter og kom på 2. plass i en av semifinalene. Jeg er også veldig glad i å være ilag med tanteungene mine. Også er jeg glad i musikk, podkaster, TV-serier og Bodø/Glimt.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Det er viktig at de som venter barn med Downs syndrom ikke tar abort. Det er viktig å vise at man har et godt liv selv med Downs syndrom.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Vi skal komme med forslag og ønsker som NFU skal jobbe med. Jeg vil at vi skal jobbe med saker som gjelder ungdommer, at flere må få varig tilrettelagt arbeid, personlig assistent, støttekontakt og egen bolig.

Sandra Thu Doung Kleven | Oslo fylkeslag

Hvor bor du? Oslo.

Har du jobb? Nei, jeg går fortsatt på videregående skole.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Jeg driver med svømming og hest.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Mobbefri skole, gode lærere og at alle skal ha en jobb de trives med og får lønn for.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Vi bør jobbe med gruppearbeid fordi det gir bedre resultat.

Marius Zahl | Representant fra NFUs landsstyre

Hvor bor du? Sandnessjøen.

Har du jobb? Ja, jeg kløyver ved, bretter kluter, lager tennbriketter og vasker på Helgeland Industrier AS.

Hva liker du å gjøre på fritiden? Jeg spiller fotball på SIL Dream Team og liker å tegne, male og gå på tur og fiske.

Hvilke saker er du spesielt opptatt av? Fast arbeid. Jeg er redd for å miste arbeidsgiveren min og de faste oppgavene mine.

Har du noen tanker om hvordan utvalget skal jobbe? Jeg synes vi skal drive opplæring for familie og omsorgsytere om funksjonshemmedes rettigheter.

JURIDISK RÅDGIVER Ingvild Østerby
sendte klage til Diskrimineringsnemnda
på vegne av et medlem i NFU.

Diskrimineringsnemnda har avgjort at Sbanken diskriminerte

AV: Arnhild Voll Eek

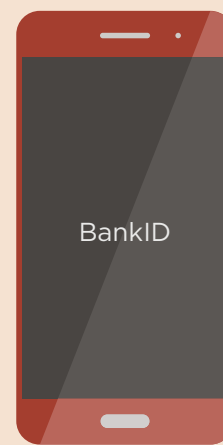
FOTO: Pia Ribsskog

Høsten 2021 ba administrasjonen i NFU om at medlemmer som opplevde problemer med å få ny eller få fornyet BankID skulle ta kontakt med oss. I tilbakemeldingene fikk vi informasjon om at det er en utbredt praksis blant banker, at det gis avslag på BankID dersom banken blir kjent med at personen har utviklingshemning og/eller verge. En av tilbakemeldingene gjaldt Sbanken, og i denne saken var det mulig å dokumentere kommunikasjonen med banken. NFU rettet en klage til Diskrimineringsnemnda mot Sbanken og fikk i vedtak av 22. mars 2023 medhold i at Sbanken diskriminerte.

I vedtaket skriver Diskrimineringsnemnda at det er direkte forskjellsbehandling å nekte noen BankID fordi de har verge. Nemnda vurderer at det ikke er

nødvendig å nekte en person med verge BankID for å oppnå formålet om å beskytte mot mislighold, der søkeren kan benytte BankID på egen hånd. Det presiseres i vedtaket at det forutsettes at søker har rettslig handleevne, og at passordet ikke deles med vergen eller andre. Nemnda skriver at dersom vergen får kjennskap til passordet, vil det være i strid med de strenge vilkårene for bruk av BankID.

Diskrimineringsnemnda oppsummerer med at dersom personen har den rettslige handleevnen i behold og kan benytte BankID uten å dele det personlige passordet med vergen eller andre, vil det være ulovlig forskjellsbehandling å nekte personen BankID.

Vett på nett i Inderøy

Illustrasjon: Storyset

NFU Inderøy lokallag fikk støtte gjennom Stiftelsen Dam så vi kunne starte nett-kurs. Spillklubben lånte oss lokaler og kommunen bisto positivt i planleggingen.

AV: Per Jensen, nestleder i NFU Inderøy lokallag

Utgangspunktet var at kommunikasjon er vanskelig og spesielt på nettet. Det finnes mange feller og lurendreiere der ute som gjerne vil ha opplysninger, bilder og penger fra oss. Å styre i dette landskapet er ikke enkelt for noen!

10 personer med utviklingshemning meldte seg, og en datafaglig og en sosialfaglig instruktør påtok seg oppgaven med å løse oss gjennom fem kurskvelder.

I kurset blir ulike sosiale medier gjennomgått og feller avslørt og unngått. Vi visste ikke hvilke opplysninger disse sidene egentlig samler inn om hver enkelt av oss og hvordan vi kan begrense det. Men det fikk vi god hjelp til. Kobling til annonser med fristende tilbud og kjøpe er utbredt, men etter dette kurset lar vi oss ikke friste mer!

Flere av deltakerne har også hatt med seg ledsagere på kurskveldene. Det er ikke alltid enkelt å finne tilbake til gode sider, logge inn eller huske passord. Da er det godt å ha noen

ledsagere som har hørt det samme som deg sånn at vi kan hjelpe hverandre videre i nett-jungelen. NFU er veldig glad for at bofellesskap og andre ledsagere prioriterte dette kurset slik at det i fellesskapet kan vedlikeholdes å utvikles.

Av sider/apper vi har vært innom er sosiale medier i fokus hos deltakerne. Men også nettsider med treningsopplegg hjemme, videosamtaler og det å spille sammen om man sitter på forskjellige steder, har vært tema. Dette vil være med på å unngå uønsket alenetid for deltakerne.

Overordnet for kurset har vært at nett og apper kun skal brukes til hyggelige samtaler. Vanskelige diskusjoner passer ikke på nettet - det blir for enkelt å misforstå og svare noe man kanskje angrer i ettertid. **Vett på nett kan være lett!**

Vi har som mål å lage en kortfattet rapport etter kurset, som andre kanskje kan bruke for å lage lignende kurs.

EN INTERESSERT GJENG følger med.

TEMAKVELD 1: HelseDirektoratets fokusgruppe i Nord-Norge: Marit Rustad, universitetslektor v/ institutt for vernepleie i Harstad, Aleksander Isaksen, Magnus Kjelse (BPA), Karen Slagstad, Hanne- Therese Berg Vangen og Bent Rehn Kristensen. (Foto: Laila Benjaminsen, NFU)

TEMAKVELD 2: Foran fra venstre: Laila Benjaminsen (leder NFU Tjeldsund), Linn Beate Pettersen, Cørrill Benjaminsen, Marion Bræck, Bent Rehn Kristensen, Hanne- Therese Berg Vangen og Hanne- Grete Roulund. Bak fra venstre: Eirin Hilde Kristensen, Kristine Vik, Anita Kuntze, Line Anette Myrland og Ann Wenche Mannsåker. (Foto: Frødis H. Andersen, NFU)

Gode tjenester for personer med utviklingshemming

I anledning Helsedirektoratets nye veileder til kommunene «Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming» (2021), inviterte NFU Tjeldsund til to kvelder med samme tema. Temakveldene ble avholdt 22. november 2021 og 15. mars 2023.

TEKST: Frøydís Helen Andersen, sekretær og styremedlem, NFU Skånland avd. Tjeldsund, og universitetslektor, Institutt for vernepleie Harstad.

Helsedirektoratet opprettet i 2019 fokusgrupper som igjennom flere temabaserte gruppemøter og brukerstemmer, skulle gi råd til Helsedirektoratets veileder. En av de ni fokusgruppene som ga viktige innspill ble ledet av førstelektor Marit Rustad fra Institutt for vernepleie ved UiT Norges arktiske universitet, campus Harstad. Rustad og fokusgruppen ble inviterte til å innlede på temamøtene for NFU Tjeldsund, og også bidra som diskusjonspartnere. Gjennom kafemetode ønsket vi å skape dialog og få innspill til hvordan vår kommune best kan imøtekomme individuelle behov.

Temamøte 1: Hva ønsker vi for en bedre tjeneste?

I det første temamøtet deltok ca. 25 deltakere. Blant disse var det både medlemmer av NFU, Rådet for funksjonshemmede, ansatte og ledelse fra miljø-tjenesten, politikere og andre interesserte i kommunen. Møtedeltakerne grupperte seg og fikk spørsmål til refleksjon og diskusjon. De som best kjenner hvor skoen trykker, ønsket egen bolig, deltagelse på fritidsaktiviteter, å få bestemme selv og å sove så lenge man vil når det er helg. Det siste ønsket må sies å være et sparsomt ønske som de fleste kanskje tar for gitt i hverdagen sin?

Foreldre og andre familiemedlemmer ønsket en styrking av primærkontakter, et bedre fritids- og ferietilbud, større variasjon i oppgaver i arbeidsliv og ei bedre kartlegging og oppfølging av individuelle behov. Deltakerne her pekte også på behovet for å undersøke mulige årsaker til at mange ansatte velger å slutte etter kort tid og var bekymret for høy turnover i tjenestene.

Ansatte, ledere og folkevalgte fremhevet brukermedvirkning, selvbestemmelse og fleksibilitet som viktige innsatsområder fremover. «Tøffere prioriteringer for en bedre tjeneste», var ett av flere utsagn.

Temamøte 2: Hva ønsker jeg for en bedre hverdag?

Det kan være krevende å skulle tenke over de viktige tingene i livet – enda vanskeligere å skulle fortelle det til andre. Søkelyset på temamøte 2 var «Hva er viktig for meg» Det er kanskje en øvelse man bør trene mer på, og spørsmålet bør stilles oftere og av flere.

Denne gangen var vi ute etter flere konkrete eksempler som kan vise vei for et godt hverdagsliv. Av mange viktige områder som ble presentert deler jeg noen her: Rigide handle- og vaskerutiner må opphøre; Det må bli rom for mer spontanitet i hverdagen; Det må bli bedre tilrettelegging for individuelle →

Frøydís Helen Andersen
(Foto: Tomas Rolland, UiT)

TEMAKVELDER

behov fremfor aktiviteter der alle må inngå som gruppe fra bofelleskapet; Personalet må banke på og vente til den som bor der åpner døren. Det ble også diskutert hvilke utfordringer dørkoder på ytterdør medfører; støttekontakter får ikke tilgang til kode og kan ikke fritt komme på besøk etter klokken 17.00. Neglelakking og brødbaking må sees som en viktig del av hverdagslivet, ikke som noe som «ikke hører med til jobben», slik ansatte ofte får høre.

Avslutningsvis snakket vi om «beslutningsstøtte» og hvordan den enkelte kan få hjelp til å ta egne valg. Mye omhandler informasjon og kommunikasjon. Alle har ikke det vi kaller verbalt talespråk, da må vi lære oss å kjenne de helt unike språkvariasjonene. Vi spurte derfor «Hvordan kan du se at noen virkelig mener noe?» Noen uttrykker meninger gjennom å bli stille, stenge seg inne, gråte eller kanskje vise det ved endret matlyst. Andre kan «mene» gjennom handlinger som å trampe, slamre med dører, spytte eller rive seg i håret. Listen ble lang, og den er en viktig påminning om hvor forskjellige uttrykk vi mennesker har og at alle former for uttrykk må anerkjennes som sterke ressurser.

Vi må følge opp og følge med

Fokusgruppen understreket viktigheten med å tåle

klor når du skal bistå noen i svømmehallen, og ikke komme i stiletthæler når noen trenger hjelp i stallen. Det ble mye latter i lokalet, men vi forstod alvoret i disse historiene fra et hverdagsliv, ikke helt uten frustrasjoner. Temamøtene ga viktige innspill til videre arbeid i NFU Tjeldsund.

Det er urolige tider. Kommunen vår er i økonomisk ubalanse. I desember i fjor ga NFU Tjeldsund et kraftig innspill til kommunedirektøren som foreslo sammenstilling av ikke-sammenlignbare tjenester og bortfall av virksomhetsleder for miljøtjenesten. Vi ble hørt, så langt. NFUere over hele landet bør være godt fremoverlente i tiden som kommer. Vi i NFU Tjeldsund kommer til å fortsette temamøtene, også inn i tjenestene om vi får lov.

Alt godt!

Merk: Synspunkter besto av både egne erfaringer og historier hørt fra andre

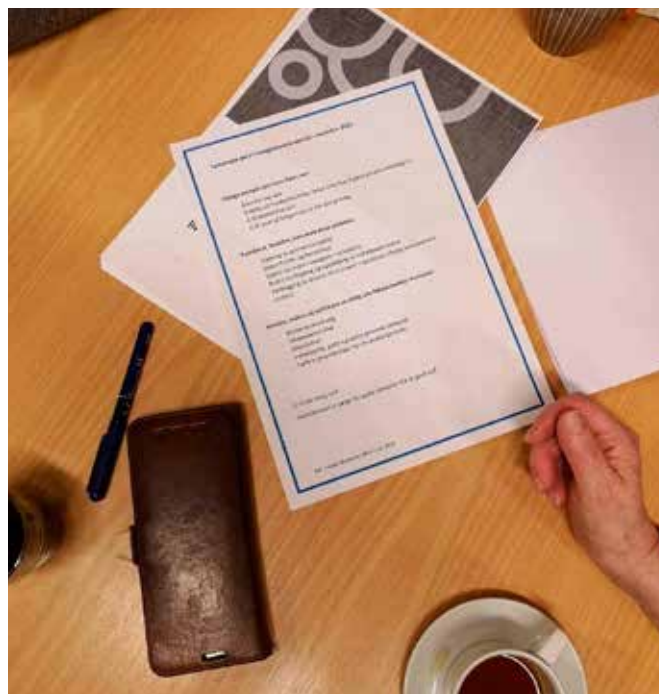
Helsedirektoratet: Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming (2021):

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/gode-helse-og-omsorgstjenester-til-personer-med-utviklingshemming> ■

LINE ANETTE MYRLAND tar kaffepause.

(Foto: Frøydis H. Andersen, NFU)

KAFÉDIALOG.

(Foto: Frøydis H. Andersen, NFU)

Illustrasjon: Storyset

Har du husket likepersonsrapportering?

Etter en nøye gjennomgang av regelverket rundt likepersonsarbeidet og en samtale med Bufdir, ser vi at den informasjonen vi har gitt om likepersonsaktiviteter ikke har vært god nok.

Dette er nå rettet på våre hjemmesider og vi håper det nå skal være klart og tydelig hva som gjelder. Vi har tidligere ikke fått frem at dette kan være en bowlingkveld, julefest, svømmeaktivitet eller lignende. Kravet er at det er en likeperson til stede og at aktiviteten varer i minst 45 minutter og at det er minst tre personer til stede.

Vi ser på mange av de årsmeldingene vi har fått fra lokallagene at slik aktivitet har blitt gjennomført, men på spørsmålet om det har vært noen likepersonsaktivitet er det svart nei. Er slik aktivitet gjennomført med en registrert likeperson til stede, skal dette føres som en likepersonsaktivitet. Det er viktig for vår organisasjon at all slik aktivitet blir registrert fordi det har innvirkning på det tilskuddet vi får. Vi vil derfor oppfordre dere til å ta med alle aktivitetene dere har gjennomført når dere skal rapportere på likepersonsaktivitet for 2022.

Det er også viktig at de som er registrert som likepersoner gjennomfører en aktivitet i løpet av året. Dette er et krav for å kunne være en tellende likeperson. Noe som også har betydning for tilskuddets størrelse. Vi sender denne lenken til alle som er registrert som likeperson. Hvis du er i tvil om du er registrert som likeperson finner du oversikten på hjemmesiden vår.

Vi vil også oppfordre flere til å være likepersoner. Den erfaring som en likeperson kan videreformidle er viktig.

→ **Frist 1. juni 2023**

Rapportering gjøres på <https://www.nfunorge.org/Organisasjonsarbeid/Likepersonsarbeid/>

Idretts glede for alle!

Superlekene er et idrettsarrangement for mennesker med særskilt tilretteleggingsbehov i alle aldre og alle funksjonsnivå.

Saken er hentet fra nettsidene til Superlekene.

Superlekene arrangeres over en helg hvert år (fredag-søndag). Ideen med lekene er å la deltakerne få prøve ulike idretter for å bli inspirert til fysisk aktivitet, samt fremme livskvalitet, trivsel og sunn konkurranse.

Bakgrunn og historie

I 1961 ble det gjennomført en kartlegging over om det nyttet med idrett for utviklingshemmede. Undersøkelsen viste at det var et stort og udekket behov, og det ble satt i gang et landsomfattende idrettsarbeid ved alle landets institusjoner. Det ble blant annet utdannet instruktører og arrangert egne idrettsarrangementer. Fra 1973 fikk Norges Handicap-idrettsforbund (NHIF) ansvar for frivillige idrettstiltak for utviklingshemmede, mens Statens Ungdoms- og Idrettskontor (STUI) arbeidet med idrettstiltak i institusjonene. Utover 70- og 80-tallet tok mange helsesports- og handikapidrettslag ansvar, og la et godt grunnlag for det frivillige idrettsarbeidet.

I 1988 opprettet NIF et utvalg for utviklingshemmede, hvor målet var å integrere idrett for utviklingshemmede i organisasjonsleddene til NIF, slik at flest mulig fikk mulighet til å drive idrett etter egne forutsetninger og behov i lokalmiljøet (Aadland, 2000). Men dette har tydeligvis ikke vært nok alene. De siste 10-15 årene ser vi fremdeles at det mangler nok engasjement fra de ulike idrettslag og boliger til å integrere denne brukergruppen i idrettsklubbene.

I 2006 ble det gjennomført en ny folkehelseundersøkelse som viste at helsen til utviklingshemmede var svært mye dårligere enn for andre grupper i samfunnet vårt. På bakgrunn av dette ble Superlekene etablert og gjennomført første gang i 2009 med initiativ fra Kjell Øygard (NFU), Rune Manthey Løwehr (Stavanger kommune) og Kurt Michael Veland, Folkepulsen (RIK).

I tillegg er Superlekene ment å være et løft for integrering av denne gruppen i de ulike idrettskretser rundt om i de ulike kommuner/fylker.

Målsetting

Å gjøre Superlekene tilgjengelig for flere deltakere gjennom å etablere konseptet i flere byer. I tillegg danne et grunnlag for rekruttering av Superlag i etablerte idrettsklubber.

Arrangementer:

- Stavanger
- Stavanger Vinter
- Haugalandet
- Voss
- Blindheim
- Førde
- Eide
- Askøy
- Egersund

BILDER FRA SUPERLEKENE

2022 på Voss, Haugalandet, Stavanger og Førde. (Foto: Felicia Johnson og Voss Folkehøgskule)

Fra Hovdenleiren til Superleiren

Leiren har en lang og stolt tradisjon, helt tilbake til 1987. For første gang ble leiren arrangert i Sirdal og navnet ble endret til Superleiren. Navnet kommer av en større satsing som heter Supersatsing, med hovedmål å skape mer ukentlig aktivitet for utviklingshemmede.

AV: Petter H. Lindby, Rådgiver Supersatsing Rogaland Idrettskrets

Selv om leiren arrangeres på et nytt sted og fikk nytt navn, er det fortsatt mange av de samme instruktørene og de samme aktivitetene og tradisjonene.

Dette er leiren som ikke kan beskrives, men som må oppleves. Deltakerne setter et fantastisk preg på leiren, sammen med elever fra Tvedestrand VGS, som stiller som instruktører.

Hensikten med leiren er å gi et inkluderende og spennende vintertilbud, der fokuset er mestring og glede, gjennom aktivitet. Gjennom uken skal deltakere få utfolde seg i ulike vinteridretter. Nivået er tilpasset hver enkelt deltaker, med mål om å utfordre egne grenser, men alltid med utgangspunkt i idrettsglede. Ved påmelding kan deltakere velge mellom 3 hovedaktiviteter: langrenn, alpint og aking.

Årets leir var et samarbeid mellom Agder og Rogaland Idrettskrets, hvor Rogaland Idrettskrets var med for å lære, da de har lyst å arrangere tilsvarende Superleir for deltakere fra Rogaland. Under årets Superleir var det med ca. 100 personer, fordelt på utøvere, instruktører og ledsagere.

Tusen takk til alle som bidro til å gjøre leiren så fantastisk som den ble. Stor takk til Sparebank Stiftelsen SR Bank for økonomisk støtte og flotte premier.

SUPERLEKENE

Velkommen til Superlekene 2023!

12.-14. mai Superlekene i Stavanger

Årets arrangement avholdes i Vår Energi Arena Sandneshallen. Det koster ingenting å delta på Superlekene. Kun kostnader i forbindelse med festen på kvelden om man ønsker å delta på den.

Du kan melde deg på via nettsiden deres: <https://superlekene.no/stavanger>

FOTO: Caroline Dokken Wendelborg / NIF

20. mai Superlekene på Blindheim

Årets arrangement avholdes på Kvernevik svømmehall og Lunds-vågen idrettarena. Påmeldingen til aktivitetene er nå åpen med påmeldingsfrist 10. mai.

Det planlegges en bankett på kvelden etter arrangementet og vi kommer tilbake med mer info rundt den samt pris på bankett så fort dette er klart.

Selve idrettsarrangementet er gratis å delta på og vi håper så mange som mulig kommer og deltar. Du kan melde deg på via nettsidene deres: <https://superlekene.no/blindheim>

Heidi A. Høyen | Økonomiansvarlig

Heidi begynte i NFU 1. januar 2023. Hun har utdanning i økonomi og administrasjon fra BI i Oslo. Hun har tidligere jobbet som bedriftsrådgiver i SpareBank 1 og som controller i Joh.Johannson. Hun kom fra en jobb som controller i Jacobs Douwe Egberts Professional.

Heidi er 38 år, gift og to barn. Hun er ansatt i en 50 % stilling. Vi er veldig glade for å ha fått henne med på laget vårt.

Niclas Tokerud | Kommunikasjonsrådgiver

Niclas Tokerud er ansatt fra 1. mars 2023 som ny kommunikasjonsrådgiver i NFU. Han kommer fra tilsvarende stilling i organisasjonen Voksne for Barn.

Niclas er 32 år, utdannet journalist og har lang bakgrunn fra politikken, hvor han har vært folkevalgt i kommunestyre og fylkesting og han har møtt på Stortinget.

Niclas vil ha ansvar for nettsidene, sosiale medier og være redaktør for Samfunn for Alle, i tillegg til å bidra til å styrke NFUs samarbeid med myndigheter, partier og organisasjoner.

Arnhild Voll Eek | Juridisk rådgiver

Arnhild er tilbake etter permisjon. Hun har jobbet som juridisk rådgiver i NFU siden desember 2020. Marion Ashraf som var hennes vikar har fått ny jobb hos Statens sivilrettsforvaltning.

Kanskje det beste året i livet ditt?

PEDER MORSET folkehøgskole
PÅ SELBUSTRAND MIDT I TRØNDELAG

Vi er en frilynt skole som har drevet med tilrettelagt opplæring siden 1976. Alle linjer er åpne for alle. Alle elever har enerom med eget bad og toalett. Alle elever har sin egen veileder. Våre kjerneverdier er likeverd, inkludering, mangfold og fellesskap. Vi er godt i gang med å fylle opp skolen for skoleåret 23-24, men har fortsatt ledige plasser. Send oss en søknad da vell!

SOMMERTILBUD 2023

Vi arrangerer vår tradisjonelle aktivitetsuke fra 19. til 24. juni. Dette er ei uke med mye variert aktivitet både ute og inne, og en fin mulighet til å treffe både nye og gamle venner. Du kan melde deg på her hvis du er interessert i å oppleve PMF-livet i sommer: pedermorset.no/aktivitetsuka.

PÅMELDINGSFRISTEN ER 16. MAI.

Peder Morset folkehøgskole
Fossan 23, 7584 Selbustrand
Telefon: 73 81 20 00
Epost: pmf@pedermorset.no
www.pedermorset.no
www.facebook.com/pedermorset

Herleik Kristiansen

16. februar kom den triste beskjeden om at den kjente kunstneren Herleik Kristiansen (1947-2023) har gått bort, 75 år gammel.

Herleik Kristiansen var en stor kunstner som bemerket seg nasjonalt og internasjonalt gjennom sitt rike kunstnerskap. Hans grafikk og keramikk har berørt mange gjennom flere tiår. Vi på Trastad Samlinger og Sør-Troms Museum er heldige for å ha få tatt del i hans store kunstneriske utfoldelse, og hans sterke personlige tilstedeværelse.

Vi ble kjent med Herleik gjennom en rekke utstillings-samarbeid, og arbeidet med kunstnerbiografien «Outsideren Herleik Kristiansen», skrevet i samarbeid med kunsthistoriker Gunnar Danbolt. Biografien forteller om

Herleiks beundringsverdige reise fra å bli betegnet som «ikke opplæringsdyktig» til en etablert og respektert kunster i Norge.

Vi er så takknemlig for at vi kan forvalte og bevare hans store kunstnerskap, og at vi har muligheten til å vise hans verk til publikum i flere år fremover.

Fotografiet vi legger ut er tatt under åpningen av den retrospektive separatutstillingen «La de bare se på bildene» ved Trondenes Historiske Senter i 2010 – en tittel og et sitat som underbygger Herleiks måte å formidle og uttrykke seg på gjennom kunsten.

Minneordet er fra nettsiden til Sør-Troms Museum.

Jens Petter Gitlesen

Kjære Tone, Ellinor, Eirill, Eivor og kjære Emilie, Statsråd og kjære alle sammen.

Det er vemodig å stå her for å skulle ta farvel med deg i dag, Jens Petter. Det er vanskelig å forstå at eg ikkje ska ringa mer te deg å spør ka du meine, eller det e vel mer korrekt å si at eg komme til å savne alle opprigningene fra deg til alle døgnetstider.

Du meldte deg inn i NFU i 2004. Før det var du med å bygge opp Ups and Downs i Sola/Rogaland. Ditt engasjement for jentene dine kunne alle se, men grunnen til at du ble med oss var nok fra det tidspunktet Emilie ble født. Dere var bestemt på at alle skulle få de samme rettighetene, men allerede da så du at her trengtes det mer kraft for at det skulle skje. Du har hatt verv både i lokallaget, fylkeslaget og i landsstyret. Og du var Forbundsleder i 12 år, den som har sittet lengst. Vi i NFU har vært heldige som fikk dra nytte av ditt engasjement og din kunnskap i mange år. Eg vil takke spesielt deg Tone, men og hele familien for at vi fikk låne faren dokkers så mye.

Med et stort pågangsmot tok du i 2009 fatt på oppgaven som forbundsleder, en rolle du hadde helt frem til våren 2021. Siden har du bidratt som seniorrådgiver hos oss. Jeg er en av mange som har dratt nytte av dine råd og vurderinger, og ikke minst din sylkvasse penn.

Du hadde en evne til å ta til deg informasjon og kunnskap, og bruke den for å bidra til likestilling og ikke-diskriminering av mennesker med utviklingshemning. Da du begynte som forbundsleder sies det at du ikke forsto hvorfor man hadde fokus på menneskerettigheter i NFU. Men som den smarte mannen du var skiftet du raskt ståsted og begynte arbeidet. For det å jobbe med menneskerettigheter, ja da har man jobb for evigheten.

Din personlige innsats for menneskerettighetene førte til at du som NFU-leder ble tildelt Universitetet i Oslo sin menneskerettighetspris. Det var Din pris, men det var mange som stolt tok imot den prisen som en anerkjennelse av kampen for at alle skal ha like rettigheter. Både den kampen som har vært, men ikke minst den kampen som ligger foran oss. Og her delte du raust med deg.

Du var en stemme for de stemmeløse i samfunnet vårt som virkelig sitter nederst ved bordet. Du har tatt til orde, eller som sagt spesielt pennen, når menneskerettigheter har blitt brutt, og kjempet for å finne gode løsninger som ivaretar menneskerettigheter for alle. I flere viktige saker fikk du gjennomslag. Store og viktige gjennomslag.

Du satte utviklingshemmedes menneskerettigheter og NFU på

dagsorden i Norge. Uten deg og din innsats de siste 12 årene, ville flere overtramp på utviklingshemmedes rettigheter forblitt usett og uendret.

Jeg vil og hilsa te deg fra Tove i Norges Handikapforbund, Geir i FNDB og Janne i Safo, samt alle i FFO: «For vår bevegelse var du en kjempe, en raus og inkluderende støttespiller, og et medmenneske som alltid delte og alltid deltok.

Vi finner styrke og inspirasjon i ditt minne, og vil alltid ha din klokskap og helt utrolige driv med oss i vårt arbeid for likestilling og rettferdighet.

Vi er djupt fortvilet over at du ikke fikk være med oss lengre, og vil takke inderlig for din innsats for vår felles sak. Vår medfølelse med dere i familien til Jens Petter, takk for at dere delte ham med oss i alle disse årene.»

Men eg kan ikkje la deg slippa så lett unna. Du var et mangfoldig menneske med alle dine rariteter. Når du først hadde fått inn en sak i hodet ditt, ja så var den der hele veien, 24 timer i døgnet. Du kunne ringe meg og utbrodere (ja nå kan eg si deg at det ikkje var alt eg forsto ka du snakkte om, for du lå jo alltid langt foran og forventet at me andre var med). Av og til var eg usikker på om kor mye du lytta te det eg sa, men det var bare til eg fekk ein mail av deg som oppsummerte vår samtale, gjerne kl 03.00.

Selv om du var på jobb 24 timer i døgnet er det mange i NFU som har kost seg med at du som alltid var våken klarte og forsova deg til ditt eget landsmøte. Og det e ingen som kan beskylda deg for at du var veldig opptatt av jordisk gods, eg tror ikkje at du var så ofte på Ferner Jacobsen i Oslo å handla. Men det du handlet var til jobben din og selvfølgelig Pepsi til Emilie.

Da du ringte og sa at du hadde fått diagnosen din ble det stille... Det trengtes ikke å bli sagt noe mer. Men jeg lovtte deg å pålegge deg oppgaver som før og vi var enig om at det var du som skulle si at nå holder det. Det er en vanskelig beskjed du skulle gi, jeg skjønte det uten at du sa det.

Du sa jeg kunne ringe deg døgnet rundt med et smil og det gjorde jeg, men eg lovtte deg at selv når du er borte så skal jeg slå på tråde i tilfelle du er der. Det løftet har eg tenkt te å holde. Både å ringe, men og alltid å ha deg med i tankane.

Hele NFU er dypt takknemlig for det arbeidet du Jens Petter gjennom mange år har lagt ned for våre saker. Vi lover å fortsette kampen, og lyser fred over Jens Petters minne.

Tom Tvedts tale i begravelsen til Jens Petter

En skjebnesvanger misforståelse

«Sammen er vi sterkere», sier lokallagsleder Rose Nthenya Mwanza. Foreldregruppa i Machakos møtes annenhver uke og støtter hverandre både med ord, mat og penger. Det har hjulpet de gjennom mange vanskelige situasjoner.

TEKST OG FOTO: Helene T. Strøm-Rasmussen

KOORDINATOR I INCLUSION AFRICA, Fatma Wangare, sammen med seniorrådgiver i NFU, Helene T. Strøm-Rasmussen, Joshua Musembi Muthengi og Rose Nthenya Mwanza.

Inclusion Africa består av nasjonale medlemsorganisasjoner, og ettersom vi var i Kenya, inviterte den kenyanske organisasjonen (Kenya Association of the Intellectually Handicapped, KAIH) oss med for å besøke et lokallag utenfor hovedstaden. Flere fra styret og mange av medlemmene hadde møtt opp for å ta oss imot. De kunne fortelle at de nettopp hadde blitt etablert. Tidligere var de del av en annen foreldregruppe i nærheten, men fordi de ble så mange, valgte de å starte for seg selv. Alle frivillige organisasjoner må registreres hos de lokale myndighetene, og det ble gjort i september i fjor. Nå har de 33 medlemmer, hvorav flesteparten er kvinner og mødre. Alle i styret er kvinner.

Gruppa baserer seg på likepersonsarbeid. De oppsøker familier, gir psykososial støtte og sparer penger til en felleskasse. Enn så lenge har de ikke lært noe særlig om menneskerettigheter, men det er noe de ønsker i fremtiden.

MOR OG SØNN har et nært forhold.

En uvanlig sak

Sønnen til lokallagslederen har vært gjennom mer enn de fleste. Joshua Musembi Muthengi er 22 år, har en utviklingshemning og ble født med uklare kjønnskarakteristika. Foreldrene og helsepersonell trodde det var en jente, og før han ble to år ble han operert uten at de hadde gjort noen grundigere undersøkelser. Han vokste opp som Elizabeth, men da han kom i puberteten skjønte de at han utviklet seg til å bli en mann. Omgivelsene misforstod, også fordi Joshua har utfordringer med å uttrykke seg og forklare hva han føler. I dag vet de at dette kalles interseksualitet eller intersex.

På skolen synes de kjønnskiftet var vanskelig å forholde seg til, og selv om han gikk på en skole som skulle være inkluderende, ble han til slutt kastet ut. Foreldrene var klar over at dette var brudd på menneskerettighetene, men visste ikke hva de kunne gjøre. På den tiden

kjente de ikke til KAIH. Nå strever de med å få hans nye identitet registrert i offentlige registre.

Fremtidsdrømmer

Joshua har aldri lært å lese eller skrive. Han fikk tilbud om å delta på et strikkekurs for noen år siden, men det ble for vanskelig for han. Moren fikk heldigvis hans plass, og nå har de en strikkebutikk sammen. Der har de en strikkemaskin, og Joshua har strikket flere gensere. Drømmen hans er likevel å starte en liten restaurant.

Samholdet i foreldregruppa gjør hverdagen enklere. Her kan de dele sorger og gleder, og det føles godt ikke å være alene. De er veldig tydelige på at de føler seg sterkere sammen.

NFU er en viktig støttespiller for Inclusion Africa

I begynnelsen av mars var NFU på prosjektbesøk i Nairobi i Kenya hos Inclusion Africa. Målet for reisen var å sikre at midler fra NFU er forvaltet på en forsvarlig måte og at det nyvalgte styret utfører sin rolle på en god måte.

TEKST OG FOTO: Helene T. Strøm-Rasmussen

NFU har støttet Inclusion Africa siden de ble opprettet i 2012. Inclusion Africa er en regional paraplyorganisasjon som består av nasjonale organisasjoner der alle kjemper for rettighetene til personer med utviklingshemning og deres familier. De er den eneste organisasjonen som fokuserer på personer med utviklingshemning og deres familier i Afrika sør for Sahara. Medlemslandene inkluderer Benin, Burkina Faso, Etiopia, Ghana, Kenya, Lesotho, Malawi, Mauritius, Mosambik, Namibia, Sør-Afrika, Swaziland, Tanzania, Togo, Uganda, Zambia, Zanzibar og Zimbabwe. Inclusion Africa fungerer også som det regionale organet til Inclusion International.

Organisasjonsutvikling

NFU har et ansvar når det gjelder å bruke den posisjonen vi har, vårt internasjonale nettverk og vår erfaring til å bedre livssituasjonen for mennesker med utviklingshemning – også utenfor Norges grenser. For å nå ut til flest mulig og ha politisk påvirkningskraft, er det viktig å drive organisasjonen demokratisk, effektivt og ansvarlig. Organisasjonsutvikling er derfor vårt kjerneområde i det internasjonale solidaritetsarbeidet.

CLAUDINE DAIZO fra Benin og Pamela Somses fra Namibia diskuterer rollene i styret.

YUL MALDE forklarer viktigheten av gode varslingsrutiner.

På programmet denne gang stod økonomi- og organisasjonsgjennomgang. NFU er med i Atlas-alliansen, og sammen har vi utviklet verktøy for dette. De to første dagene satt vi sammen med de to ansatte i Inclusion Africa og gikk gjennom 62 spørsmål. Disse spørsmålene omhandler blant annet innholdet i retningslinjer og styringsdokumenter, prosedyrer for utbetalinger og innkjøp, godkjenningmakt, arkivering av bilag, skatteregler, rutiner for varslingsaker og årsregnskap. NFUs innleide økonomimedarbeider, Yul Malde, gikk grundig til verks, tok stikkprøver og sjekket at forvaltningen gjøres på en ryddig og ordentlig måte. Hvis det ikke er i orden, er vi nøye med å følge opp i etterkant.

Opplæring

Inclusion Africa hadde landsmøte i september i fjor der et nytt styre ble valgt. For å bli bedre kjent med organisasjonens styrker og svakheter, og hva det innebærer å sitte i et styre, ønsket de opplæring på dette. NFU holdt en deltakende seanse for å stimulere styremedlemmer til å tenke gjennom ulike roller styremedlemmer var forventet til å spille, i tillegg til å bruke et verktøy utviklet av Atlas-alliansen, kalt OCA (Organisational Capacity Assessment). Formålet med denne øvelsen er å gi en oversikt over kapasiteten til partnerorganisasjonen gjennom en deltakende og reflekterende prosess. OCA vil identifisere spesifikke behov som vi kan bistå med over tid, og dermed forbedre organisasjonens evne til effektivt å iverksette programmene sine og nå sine mål.

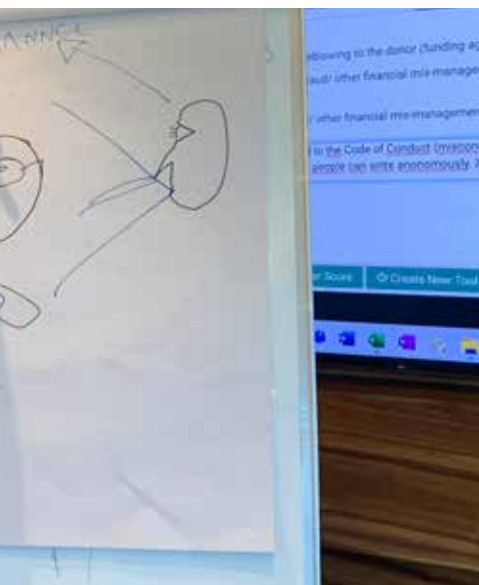
OCA er delt inn i seks områder:

- Evnen til å være
- Evnen til å organisere
- Evnen til å forholde seg til andre
- Evnen til å gjøre
- Økonomistyring
- Inkludering

Under hvert område er det flere spørsmål. Alle svarene / «evnene» skal plasseres i et scoringssystem fra 1 til 4. Ved å gjøre denne øvelsen jevnlig kan vi måle organisasjonens fremgang. Det er viktig å poengtere at dette ikke er en test der resultatene er en forutsetning for videre støtte. Her er det viktigste å spille med åpne kort slik at vi kan tilpasse støtten best mulig fremover. OCA er en mulighet for læring og utvikling, og de nye styremedlemmene var ivrige, interesserte og læringsvillige.

Veien videre

I etterkant har vi laget en liste over oppfølgingspunkter med frister. Her er det blant annet viktig at de setter seg bedre inn i skattereglene for utenlandske ansatte, endrer fullmaktene til de i styret, oppdaterer styringsdokumentene sine og får på plass gode varslingsrutiner. NFU er på ballen!

ØKONOMIMEDARBEIDER PETER OWAGA og regional koordinatør **Fatma Wangare** forklarer hvordan de bokfører bilag for NFUs rådgivere **Helene T. Strøm-Rasmussen** og **Yul Malde**.

Om Ørjan

Ørjan Wold er styremedlem i NFU Vestland fylkeslag, nestleder i Indre Hardanger lokallag og varamedlem til landsstyret. Han bor i Ullensvang kommune på Vestlandet.

Han har gjennom flere år jobbet for at de nedslitte kommunale leilighetene skal bli pusset opp. Innlegget viser også at man kommer langt med samarbeid og ikke minst en lydhør ordfører.

Veien til bedre boforhold

TEKST: Ørjan Wold

FOTO: Terje Wold

Våren 2006 flyttet jeg inn i egen leilighet i kommunal boligblokk. Det var en overgang å flytte hjemmefra og bli selvstendig i egen leilighet. Leiligheten består av stue, kjøkken, ett soverom og bad, foruten vindfang og gang. Etter hvert er vi åtte personer som har fått våre hjem i boligblokka.

Blokka er ikke av ny dato. Den ble bygd tidlig på 1970-tallet, og bærer preg av dette. Det er manglende vedlikehold, både innvendig og utvendig.

I august 2018 gikk to av oss beboere sammen om å skrive brev til Bygg- og Eiendomsavdelingen i kommunen der vi la frem ting som måtte fornyes i blokka. Vi påpekte at det elektriske anlegget var for dårlig og at sikringene ofte ryker. Det trekker gjennom vinduene, og flere av disse er punktert. Kjøkkeninnredningen er fra den gang blokka var ny, ca. 1970. Skyvedørene på skapene ramler ut, og front og bunn i skuffer detter av når vi drar ut skuffene. Blokka er stygg utvendig. Den er kledd med grå eternittplater som det ikke er gjort noe med siden den var ny.

Vi inviterte ordføreren vår på besøk, slik at han kunne få se hvordan leilighetene våre var. Han takket ja, og kom på besøk til oss. Han òg var enig i at det var på tide at det ble foretatt en fornyelse av hele boligblokka, og at dette var noe kommunen måtte få til.

Vi foreslo for han å rive blokka og bygge helt nytt, da vi mener at det vil bli rimeligere å bygge nytt ennå renovere / bygge om på ei gammel blokk.

Det ble opprettet et prosjekt på boligblokka, og i mars 2022 ble vi innkalt til oppstartsmøte / samarbeidsmøte sammen med blant annet ordfører, rådmann, og avdelingsledere. Under møtet fremkom det fra kommunens side at tilstanden på blokka er for dårlig både når det gjelder bygningskomponenter og tekniske anlegg, og at det fremover må fokuseres på et godt bomiljø og samarbeid for i fellesskap finne frem til det rette, hva som er ønskelig for både beboere og kommune. Kommunen ønsket innspill på hva beboere og pårørende ser for seg både når det gjelder lokalisering og utforming. →

”

Vi håper på ei helt ny boligblokk hvor det er tatt hensyn til våre ønsker.

ØRJAN utenfor den gamle blokka.

BLOKKA BÆRER PREG av manglende vedlikehold.

DEN ORIGINALE kjøkkeninnredningen er fortsatt på plass.

Det ble nedsatt ei prosjektgruppe bestående av prosjektleder fra kommunen, to av våre foreldre, og fire av oss beboere. Prosjektgruppa har hatt flere møter hvor vi har lagt frem våre meninger og ønsker.

Fra beboere og pårørende fremkommer det at dagens plassering av den kommunale blokka er god. Området er bra, med bl.a. kort vei til fritidsaktiviteter. Beboere har gitt uttrykk for at de fortsatt ønsker å bo der de bor i dag, og at et eventuelt nybygg blir plassert der hvor dagens blokk ligger.

Samtlige av oss ønsker større leiligheter med bl.a. ett soverom til, slik at vi kan ta imot overnattingsgjester, og større bad med blant annet plass for vaskemaskin.

I 2023 er det avsatt midler til forstudie og forprosjekt vedrørende rehabilitering, alternativt nybygg. Per i dag er det ikke tatt stilling til hva som skal gjøres, men vi håper på ei helt ny boligblokk hvor det er tatt hensyn til våre ønsker, noe som vil gi oss bedre boforhold enn de vi har i dag.

I mellomtiden, fra vi flytter ut av leilighetene våre og frem til vi flytter inn i (forhåpentligvis) nybygde leiligheter, må vi ha en plass å bo.

I samme område har kommunen en annen blokk hvor det er ledig plass. Her er det pusset opp åtte leiligheter til oss som vi skal bo i midlertidig frem til vi skal flytte tilbake til vår «gamle» blokk, forhåpentligvis om ikke så altfor lenge.

Vi har vært på befaringer i de midlertidige leilighetene sammen med prosjektleder og byggeleder, og har påpekt ting som mangler. Dette er det blitt lovet skal rettes opp i før vi flytter.

Nå ser vi i spenning fremover, først til å komme på plass i midlertidige leiligheter, og så til den dag vi kan flytte tilbake til våre nyrenoverte/ nybygde leiligheter. ■

Godt møte med statsråd Brenna

Forbundsleder Tom Tvedt var 13. mars på besøk hos statsråd Tonje Brenna i Kunnskapsdepartementet, for å snakke om utdanningspolitikk for mennesker med utviklingshemning.

Det var et godt møte, hvor Tom benyttet anledningen til å snakke om utviklingshemmedes rettigheter i barnehage og skole, kompetansebehov om utviklingshemning for ansatte i norsk skole og utfordringene med at mange utviklingshemmede blir fritatt i mange fag.

Tonje Brenna og Kunnskapsdepartementet har nå kommet med forslag til ny opplæringslov. Der vil NFU møte i høring på Stortinget for å snakke mer om våre synspunkter.

KUNNSKAPSMINISTER Tonje Brenna og NFUs forbundsleder Tom Tvedt. (Foto: Niclas Tokerud)

Spør oss om BPA

Uloba er Norges eneste BPA-tilrettelegger av og for funksjonshemmede.

SVS PARTILEDER KIRSTI BERGSTØ skulle ønske stortingsmeldingen tok større skritt for å sikre rettighetene til mennesker med utviklingshemning. Her i replikkordskiftet med statsråd Anette Trettebergstuen.

– **V**i lover å fortsette å pushe regjeringen på å følge opp det som nå er vedtatt, og å fortsette jobben med å få regjering og stortinget til å vedta politikk og lovverk som forbedrer menneskerettighetene til personer med utviklingshemning, sier forbundsleder Tom Tvedt.

«Stortingsmelding 8: Menneskerettar for personar med utviklingshemning – Det handlar om å bli høyrte og sett» ble behandlet i stortinget tirsdag 18. april.

– Dette er en merkedag. Flere regjeringer og ikke minst Stortinget har jobbet godt med denne meldingen. Jeg vil takke komiteen for arbeidet som er gjort. Nå begynner den virkelige jobben: å gå fra prat til praksis, sa Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen.

SV ytret fra talerstolen at de også skulle ønske at stortingsmeldingen skulle ta større skritt for å sikre rettighetene til mennesker med utviklingshemning.

– Det er grunnen til at vi har lagt inn noen flere forslag, bl.a. knyttet til beslutningsstøttesystem og til ønsket om rentefrie lån, for faktisk å kunne sikre et universelt utformet samfunn, og også at Husbanken skal kunne få

det viktige oppdraget det er å jobbe for systemer som kan sikre tidlig nok boligplanlegging for mennesker med utviklingshemning, som vi vet fremdeles skyves over i institusjonaliserte boliger, sa SV-leder Kirsti Bergstø.

Ble utfordret på varig oppfølging

Høyres Aleksander Stokkebø utfordret statsråden på varig oppfølging i VTA-ordningene.

– Alle har noe å bidra med, bare vi som samfunn gir dem sjansen. Da må vi senke terskelen for at arbeidsgiver sier ja til å gi dem sjansen, og så må vi gjøre den enkelte ansatte trygge for å stå i jobb over tid, sa Stokkebø.

Høyre er blant forslagsstillerne bak vedtaket i Stortinget om at den tilrettelagte oppfølgingen for personer med utviklingshemning i ordinært arbeidsliv, VTA-O, må være av varig karakter og ha et omfang tilsvarende det som praktiseres i HELT MED-modellen.

– Regjeringen svarer på sin side med at oppfølgingen skal være i en innledende periode, f.eks. det første året, og at oppfølgingen så i hovedsak skjer i og overlates til virksomheten selv. Vi ber om en varig oppfølging, ikke

Stortingsmelding 8 er ferdig behandlet

- Det er bra man endelig har fått på plass en stortingsmelding, og at den nå har fått tilslutning i Stortinget. Men det er fortsatt mye som mangler.

om en kortvarig oppfølging. Vi ber om regelendringer, ikke om et prøveprosjekt, sa Stokkebø.

Statsråden svarte ut med at regjeringen følger opp anmodningsvedtaket stortinget har fattet.

- Det er også derfor det er satt av 10 mill. kr til oppstarten av dette forsøket med tettere oppfølging av brukerne i VTA. Erfaringene fra et forsøk vil være viktig for å få etablert en god ordning, og det er ikke tilrådelig eller egentlig god praksis noe sted å rulle ut en ny ordning uten å ha et godt grunnlag for hvordan den bør innrettes, svarte Trettebergstuen på Stokkebøs replikker.

Hun betrygget videre at arbeidet er godt i gang. - Det er allerede inngått forpliktende avtaler med alle bedrifter som har tilsatt deltakere i VTA i ordinær virksomhet, og en ny ordning med andre vilkår kan derfor også bare omfatte nye deltakere, hvis ikke må det inngås en ny og frivillig avtale med bedriften og deltakeren. Men innholdet i forslaget som vi behandler her i dag, er helt i tråd med det regjeringen allerede planlegger, sa Trettebergstuen.

Innkorporering er neste milepæl

Nå som stortingsmeldingen er behandlet, er neste store milepæl er å få inkorporert CRPD i Menneskerettighetsloven, noe som ble løftet frem av flere politikere på talerstolen i dag. SV, Rødt, og Venstre sa alle at de ville inkorporere i menneskerettighetsloven. Selv representanten fra Senterpartiet, Eivind Drivenes, sa han personlig var for, selv om partiet ikke har konkludert ferdig. Statsråden er heller ikke ferdig konkludert.

- Regjeringen har vedtatt at vi skal inkorporere CRPD i norsk lov, og en juridisk ekspertgruppe utreder nå hvordan dette skal gjøres - ikke om, men hvordan. De skal særskilt vurdere inkorporering i menneskerettsloven. Denne utredningen skal være klar i løpet av året og utformes på en sånn måte at den kan sendes rett på høring. Vi merker oss komiteens tilrådinger, og regjeringen kommer selvsagt til å følge opp disse, sa statsråd Trettebergstuen fra stortingets talerstol.

NFU kommer til å jobbe videre for å få CRPD inkorporert i menneskerettighetsloven.

TEKST OG FOTO:

Niclas Tokerud

SAFO TIL ARENDALSUKA

Høstens travleste eventyr

SAFO fikk sin jomfrutur i Arendalsuka i fjor – ei travel uke, rik på inntrykk og opplevelser i en overfylt by med begrenset tilgjengelighet. Overnattingsmulighetene er overpriset, og dersom man har behov for et universelt utformet hotellrom, tildeles de oftere til mer prominente gjester enn til tilreisende med funksjonsnedsettelse.

AV: Janne Skei,
daglig leder i SAFO

Arendalsuka er en arena for dialog og endring. Men uka er imidlertid mer enn trange bygater og utilgjengelige seminarlokaler. Det er ei uke fylt av engasjement, energi, samfunnsinteresse blant tilreisende, kampvillige organisasjoner og politiske partier.

Vi ønsker alle å diskutere, påvirke og forbedre samfunnet. Økonomi, energi, olje, næringsliv, miljø, helse, velferd, barn, unge, skole, likestilling og menneskerettigheter, du finner alt i utvalget av seminarer og blant de mange standplassene rundt om i Arendals gater og torg. Folk snakker og diskuterer, er enige og uenige, påpeker problemer og foreslår løsninger. Arenaen for dialog og samarbeid gir muligheter for forståelse og endring, i ei urolig tid med mange utfordringer.

Universell utforming er, om ikke fraværende, så i hvert fall begrenset.

Vi vet hva vi vil - men kan vi få det til?

Utfordringene står i kø. I kommunene popper det opp nye institusjonslignende boliger, funksjonshemmede segregeres i skolen, samfunnet er ennå ikke universelt utformet, og bedret tilgjengelighet tar sin tid.

Tilgangen til kommunale helse- og omsorgstjenester varierer fra kommune til kommune. Beboere i omsorgsboliger får ofte ikke individuell vurdering av

behovet for tjenester, men prisgis vaktlistene og personalets ressurser. På denne måten får de begrensninger i sin livskvalitet og sine muligheter til å leve selvstendig.

Brukerstyrt personlig assistanse – BPA, ribbes for sin funksjon som likestillingsverktøy og transformeres i mange kommuner til en rigid helse- og omsorgstjeneste med redusert selvbestemmelse. Kan Arendalsuka være et verktøy for bedring og endring?

Arendalsuka et verktøy for endring?

Jeg har etter hvert tatt inn over meg at store samfunnsmessige endringer i Norge (nesten) aldri skjer over natten. Unntaket er kanskje Covid-19-perioden, hvor store endringer både i pengeoverføringer, bevilgninger, arbeidsformer og organiseringer faktisk skjedde over natten.

Dette er ikke vanlig. I Norge skjer få revolusjoner, og endringene er ofte små skritt i riktig retning satt i system av langsiktige strategier og planlagte budsjettprioriteringer. Det er i dette lyset vi må se Arendalsuka. Den er ikke verktøyet som gjør at vi plutselig får det vi ønsker oss av innhold og omfang i BPA. Den vil heller ikke gjøre at alle landets kommuner sikrer nødvendige ressurser og inkluderende opplæring i alle sine skoler. Nei, det som skjer i Arendal er en del av lange prosesser og ett av mange virkemidler. Vi

skal til Arendal, og vi skal benytte uka som et virkemiddel, men virkemidlet benyttes som en del av en strategi med klare mål for hva vi vil oppnå.

Arendalsuka - hva skal SAFO gjøre?

Først og fremst, i Arendal skal vi opptre som den familien av organisasjoner som vi er. Vi er SAFO, NFU, NHF og FNDB. Sammen skal vi jobbe i Arendal for å sette våre viktige saker på dagsorden. Vi har bestilt plass til tre standtelt som skal stå ved siden av hverandre på torget i Arendal. Et av teltene er NFUs - ett er for NHF, og i midten av disse setter vi opp SAFOs telt. Vi rigger interiøret slik at det viser vårt samarbeid og sørger for at også FNDB inkluderes. Rett overfor våre tre telt kommer også en av NHFs landsforeninger - LFS - til å sette opp sitt standtelt.

Det blir utrolig hyggelig å samles i Arendal dette året. Våre stands skal bli et hyggelig samlingspunkt for våre medlemmer og tillitsvalgte. I tillegg til våre stands, skal SAFO - familien være med på å arrangere tre seminarer. To av disse står vi for alene, og de skal finne sted i Frivillighetsteltet på tirsdag og onsdag. Det tredje skjer i bystyresalen i Arendal, hvor vi samarbeider med JAG, ULOBA, FFO, Unge Funksjonshemmede og NBF. Mer informasjon om disse kommer senere.

Alle skal ha muligheten til å være sjef i eget liv!

JAG Assistanse AS er en ideell BPA-leverandør med spesiell kompetanse om BPA for personer med sammensatte og kognitive funksjonshemninger. Vi bygger vårt verdigrunnlag på grunnleggende menneskerettigheter, likeverd og likestilling.

JAG vil bidra til at alle mennesker kan leve sine liv fullt ut, på egne premisser.

JAG har over 25 års erfaring for deg som trenger assistert arbeidsledelse.

JAG har fokus på individualitet, kvalitet og skreddersyr din assistanse.

Ta kontakt for mer informasjon.

JAG
er som du.

JAG Assistanse AS
Telefon: 962 09 666
www.jagassistanse.no

Følg oss gjerne på Facebook og Twitter!

Sommerleir i Selbu 2023

NFU Trøndelag Fylkeslag arrangerer sommerleir i samarbeid med Selbu Frivilligsentral og Peder Morset Folkehøgskole.

Påmeldingsfrist
14. mai

Telefon: 97409162

E-post: frivillig@selbu.kommune.no

Mandag 7. til lørdag 12. august

Leiren blir på Peder Morset folkehøgskule som ligger ved naturskjønne Selbusjøen i Selbu kommune.

Leiren er for mennesker med utviklingshemning fra 18 år. For å delta på leiren må du være medlem i NFU. Målgruppen er fortrinnsvis yngre voksne hjemmehørende i Møre og Romsdal og nordover.

Pris: 4900,- kr for opphold hele uken med frokost, lunsj og middag.

Ledsagere får kost og losj gratis.

For mer informasjon og påmelding kontakt: Frivilligsentralen eller søk sommerleir Selbu på www.nfunorge.org

Vi har støtte fra Bufdir og Selbu Sparebank til å arrangere leiren.

TEMA 2022

- Friluftsliv
- Orientering
- Helse og livsstil
- Drama og teaterkurs
- Diskotek
- Selvbestemmelse!

Kanskje blir det litt om kommunevalget også?

Arbeidsgruppe for sammensatte funksjonshemninger

I landsstyremøte 6/2022 ble det besluttet å nedsette en arbeidsgruppe for å styrke NFUs arbeid for de som har større og sammensatte funksjonshemninger.

Mennesker med sammensatte funksjonshemninger er blant de som utsettes for de største menneskerettighetsbruddene, men er allikevel lite synlige i organisasjonen.

Gjennom arbeidsgruppen ønsker vi å fremme flere saker som er viktige for inkludering i et samfunn for alle. I den forbindelse er det utarbeidet et strategidokument for å løfte opp saker som er viktige for mennesker med sammensatte funksjonsnedsettelse, alvorlig utviklingshemning eller multifunksjonshemning. I Sverige brukes begrepet flerfunksjonshemning i stedet for multifunksjonshemning, noe vi opplever som en mer inkluderende beskrivelse. Vi ønsker å se på om dette begrepet også kan innarbeides i Norge.

I strategien som er utarbeidet har vi fokusert på flere punkter, blant annet profilering i organisasjonen, innhold i kurs/konferanser og politiske saker samt andre viktige områder som bør løftes høyere. Det kan for eksempel være saker som beslutningsstøtte/selvbestemmelse ved flerfunksjonshemning, ASK - tilgang til kommunikasjon og opplæring i et livsløpsperspektiv, krav til opplæring av tjenesteytere i komplekse behov, tilgang til hjelpemidler, søsken/ pårørendeperspektiv, eller bruk av tvang og makt.

I arbeidsgruppen sitter Gunn Strand Hutchingson og Alette Reinholdt fra Landsstyret, og Anne May Berg fra NFU Viken fylkeslag. Vi tar gjerne imot innspill fra medlemmer om saker dere ønsker belyst.

LANDSBYENE MED Plass FOR ALLE

Camphill-landsbyene er integrerte levetilfellesskap hvor mennesker med ulike behov for bistand lever side om side med omsorgspersoner i en levende og aktiv landsby.

Her er alle sysselsatt med fellesskapets mange oppgaver; håndverk, jordbruk, matlaging og hushold. Det legges vekt på nærhet til natur og mennesker, og opplæringen i dagliglivets mange gjøremål gir verdifull erfaring videre. Samtidig dekker arbeidet reelle behov i landsbyen.

Livet i fellesskap, arbeid, hverdag og fest danner grunnlag for et spennende og utfordrende miljø. I landsbyene pleies også et variert kulturliv med teater, sang, musikk, høytidsfeiring og utflukter.

Nye medarbeidere tilbys introduksjonskurs i landsbylivet og antroposofi, samt fireårig deltids Bachelorutdanning i helsepedagogikk og sosialterapi.

Camphill Norge består av landsbyene Hogganvik, Jøssåsen, Rotvoll, Solborg, Vidaråsen og Vallersund Gård. I Vallersund ligger også FRAMskolen som er et folkehøyskolelignende tilbud for deg mellom 18 og 25 år som lever med utviklingshemning.

Vi ønsker deg velkommen til landsbyene!

CAMPBILL LANDSBYSTIFTELSE

Malvikvegen 1333, 7550 Hommelvik

Telefon 73 97 84 60

Epost: sekretariat@camphill.no

www.camphill.no

Camphill
NORGE

SAMFUNN FOR ALLE 43

BUTIKK

Alle kurshefter er gratis!

Om tro og livssyn

Pengene dine

Stortingsvalg

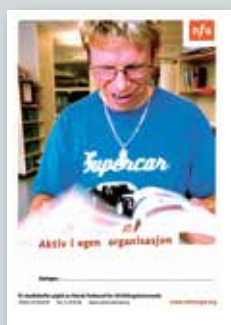
Kommunevalg

NFU - en organisasjon

Veilederhefte til «Aktiv i egen organisasjon»

Aktiv i egen organisasjon

NFUs prinsipp-program

Tillitsvalgt i organisasjonen NFU

Ledsagerhefte

Kursbevis kr 10,-

Kursmappe kr 25,-

Bøker om veien til egen bolig

kr 100,-

kr 150,-

Last ned!

Boken «Fokus på overgangen mellom ulike skoleslag» er utsolgt, men ligger klar for nedlasting på vår hjemmeside nfunorge.org/no/nettbutikk/boker/

Klistremerker
6 merker per ark kr 6,-

Vervekort, gratis

Beachflagg
kr 1800,-

Pølsebag med utvendig lomme kr. 150,-

T-skjorte størrelse M og XXL kr. 60,-

Velg miljøvennlig, dropp plast-
posen!
Handlenett
kr 50,-

Tallerken (porselen) kr 150,-

Refleksbånd kr. 25,-

Armbånd kr. 5,-

Penner, per stk. kr 10,-

Pins kr 25,-

Multilue / bøff kr. 30,-

Multilue / bøff kr. 30,-

Ja takk, jeg bestiller (skriv antall):

- Kurshefte: Om tro og livssyn
- Kurshefte: Pengene dine
- Kurshefte: Stortingsvalg
- Kurshefte: Kommunevalg
- Kurshefte: NFU - en organisasjon
- Kurshefte: Veilederhefte til studieheftet
- Aktiv i egen organisasjon
- Kurshefte: Aktiv i egen organisasjon
- Kurshefte: NFUs prinsipp-program
- Kurshefte: Tillitsvalg i organisasjonen NFU
- Kurshefte: Ledsagerhefte
- Kursbevis
- Kursmappe
- Bok: Sjef i eget hus
- Bok: Veien fram til egen bolig
- Klistremerker
- Vervekort
- Beachflagg
- Pølsebag
- T-skjorte str. M
- T-skjorte str. XXL
- Handlenett
- Tallerken
- Refleksbånd
- Armbånd
- Penn
- Pins
- Buff oransje
- Buff rød

Navn: _____

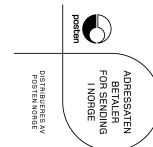
Adresse: _____

Poststed: _____

E-Post: _____

Porto kommer i tillegg. Du kan også bestille via telefon **22 39 60 50**, e-post: **post@nfunorge.org** eller i nettbutikken til NFU på **www.nfunorge.org**. Vi sender e-faktura.

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede
Svarsending 1225
0028 Oslo

Vi har som mål å tilby mer enn bare arbeid.

Alle som jobber hos oss er engasjerte mennesker som trenger påfyll av kunnskap og nye erfaringer.

Vi tilbyr arbeidsplasser med fokus på den enkeltes mestring og utvikling.

Vi har media, tekstil, snekker, frukt, vaskeri og keramikkavdeling.

**NORDNES
VERKSTEDER** AS

www.nordnes-verksteder.no

Vi skaper ringvirkninger

VIL DU ANNONSERE I

Samfunnforalle?

Ta kontakt med vår annonseselger:

Salgs Forum AS

post@salgs-forum.no

www.salgs-forum.no

 PRIMA

Idrettsveien 2, 7072 Heimdal Tlf 72 89 43 00

prima@prima-as.no

www.prima-as.no

Vi henter og sorterer avfall fra din bedrift!

Tromsø ASVO tilbyr blant annet håndtering av avfall, og har i dag avtale med flere gårdeiere og bedrifter.

City To Summit er en av våre samarbeidspartnere, der vi på faste dager henter restavfall og papp. Dermed er det ikke behov for egen varebil, og i en hektisk hverdag slipper man å tenke på hvordan kvitte seg med avfallet!

Mangler du varebil? Våre dyktige arbeidstakere er klare for nye oppdrag.

Kontakt oss på telefon 776 06 860
firmapost@tromsoasvo.no | tromsoasvo.no

TROMSØ
ASVO
Med mennesket i fokus

Landsstyret

FORBUNDSLEDER
Tom Tvedt
971 99 233
tom.tvedt@nfunorge.org

NESTLEDER
Gunn Strand Hutchinson
913 38 299
gunnhutch@gmail.com

Alette Reinholdt
905 36 649
alettereinholdt@online.no

Anna Kittelsaa
911 46 401
anna.kittelsaa@outlook.com

Birgitte Boldvik
938 90 671
birgitte.boldvik@gmail.com

Marius Zahl
918 75 965
marius.zahl@icloud.com

Torill Vagstad
402 88 307
torill.vagstad@gmail.com

Nasjonalt

**Norsk Forbund for
Utviklingshemmede**
Pb 8954 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse:
Youngstorget 2b, 7. etasje
Telefon: 22 39 60 50
post@nfunorge.org

www.nfunorge.org
Bankgiro: 8200.01.93417
Org.nr.: 943 260 672

Fylkeslagene

NFU Oslo fylkeslag
v/ Lill Birkelund
c/o NFU
Postboks 8954 Youngstorget
0028 Oslo
Tlf. 22 39 60 51
oslofylkeslag@nfunorge.org

NFU Viken fylkeslag
v/ Nordis Vik Olausson
Tuterudkroken 16
2007 Kjeller
Tlf. 480 03 495
nfu.viken@gmail.com

NFU Innlandet fylkeslag
v/ Eirik Dahl
Ajerhagan 6
2319 Hamar
Tlf. 464 09 707
eid24@outlook.com

**NFU Vestfold og
Telemark fylkeslag**
v/ Randi Stenerud
Skavliveien 21
3189 Horten
Tlf. 901 58 869
nfu.vf@online.no

NFU Agder fylkeslag
v/ Anders Haslestad
Molandsveien 1450
4849 Arendal
Tlf. 976 01 658
anders.haslestad47@gmail.com

NFU Rogaland fylkeslag
v/ Synnøve B. Lindager
Straumsvegen 80
567 Skjoldstraumen
Tlf. 938 78 946
post@nfu-rogaland.no

NFU Vestland fylkeslag
v/ Evy Utne Knutsen
Holsbergstien 40
5918 Frekhaug
Tlf. 481 54 196
evy.utne.knutsen@outlook.com

NFU Møre og Romsdal fylkeslag
v/ Svein-Rune Johannessen
Fabrikkveien 13
6415 Molde
Tlf. 958 16 914
mrfylkeslag@nfunorge.org

NFU Trøndelag fylkeslag
v/ Snorre Ness
Bregnevegen 1
7803 Namsos
Tlf. 905 16 966
snorre.ness@ntebb.no

NFU Nordland fylkeslag
v/ Lisbeth Selstad Amundsen
Bjerkeliveien 16
8160 Glomfjord
Tlf. 900 47 915
lis-els@hotmail.com,

NFU Troms fylkeslag
v/ Svein Jensen
Holmenveien 107, Solli
9303 Silsand
Tlf. 979 77 868
svein.n.jensen@gmail.com

NFU Finnmark fylkeslag
v/ Frid Tellefsen Svineng
Boks 187
9735 Karasjok
Tlf. 909 36 156
nfufinnmark@hotmail.com

RETURADRESSE:

Samfunn for alle

Postboks 8953 Youngstorget
0028 Oslo

God politisk debatt i Bærum

Mandag 17. april stilte alle de 10 politiske partiene i Bærum til debatt i Kunnskapsenteret i Sandvika. Her debatterte de situasjonen for innbyggere med funksjonshemming i kommunen. Debatten ble stødig ledet av forbundsleder Tom Tvedt. Han utfordret politikerne på skole og utdanning, bosituasjon, kommunens praksis med gjengs leie, manglende oppussing av kommunale utleieboliger, og fritids- og ferietilbud for personer med utviklingshemning.

Vi oppfordrer andre lokallag til også å invitere lokalpolitikere til debatt før høstens valg.

ADVOKATFIRMAET
KRAMÅS

"Vi har bred erfaring i alle rettsforhold som gjelder mennesker med utviklingshemning, og bistår i saker i hele landet."

- Omsorgstjenester
- Trygdeytelser
- Vergemål
- Dagtilbud og tilrettelagt arbeid
- Arv og testament
- Helsetjenester
- Erstatning
- Skole og undervisning

KRISTIN KRAMÅS

481 65 111
kristin@kramaas.no

PETTER KRAMÅS

901 37 450
petter@kramaas.no

KONTORER

C J Hambros plass 5, 0164 Oslo
Storgata 50, 1555 Son

www.KRAMAAS.no